

Podsumowanie VII spotkania eksperckiego dotyczącego Puszczy Białowieskiej, które odbyło się 4 grudnia 2019r.

- I. Organizator spotkania: Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku
- II. Patroni: Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, Ministerstwo Klimatu
- III. Uczestnicy: lista w załączeniu
- IV. Przebieg spotkania:
  1. Przebieg spotkania został zarejestrowany w formie nagrania kamerą protokołarną, formuła spotkania – zapewniająca równowagę reprezentacji wszystkich grup interesariuszy uczestniczących w spotkaniu. W spotkaniu uczestniczyło: 7 leśników, 4 naukowców, 4 przedstawiciele samorządu, 3 przedstawiciele organizacji pozarządowych; w spotkaniu wzięli również udział goście – eksperci: 2 przedstawiciele Białowieskiego Parku Narodowego, przedstawiciel Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, przedstawiciel Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych.
  2. Tematy spotkania:
    - inwazyjne gatunki roślin występujących w Puszczy oraz możliwość ich zwalczania,
    - problemy i wyzwania związane ze strefowaniem w Puszczy Białowieskiej.

V. Wystąpienia dotyczące tematów spotkania

1. Pani Aneta Rychlicka (Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych) przedstawiła założenia „Kompleksowego projektu ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe” (OPL):
  - projekt ma charakter ogólnopolski, bierze w nim udział 105 nadleśnictw, realizowany jest na terenie 101 obszarów Natura 2000,
  - powstała propozycja włączenia do projektu działań ujętych w planie zadań ochronnych Puszczy Białowieskiej, w ramach których należy eliminować *rdestowca sachalińskiego* i *ostrokończystego* oraz *niecierpka gruczołowatego*.
2. Pani Katarzyna Gurowska (RDLP w Białymstoku) kontynuowała temat inwazyjnych gatunków roślin w Puszczy Białowieskiej. Omówiła wyniki inwentaryzacji gatunków inwazyjnych w Puszczy oraz podstawy prawne realizacji działań ochronnych.
3. Pan Łukasz Skalski (DGLP) zaprezentował charakterystykę wybranych gatunków inwazyjnych występujących w Puszczy Białowieskiej oraz metody ich zwalczania i ograniczenia.
4. Doktor Marek Ksepko (BULiGL) przedstawił problematykę zasięgów stref ochronnych w Obiekcie Światowego Dziedzictwa Puszcza Białowieska oraz zaprezentował wstępną propozycję korekty przebiegu stref:

- cztery strefy: „czerwona” strefa o najwyższym reżimie ochronnym, strefa druga las wyłączony z użytkowania, podzielona na dwie podstrefy II i III, strefa czwarta aktywna ochrona bioróżnorodności krajobrazu,
- należy zwrócić uwagę na brak strefy gospodarczej, względnie zwarta strefa pierwsza, pozostałe – całkowita fragmentacja,
- mapa korekty strefowania powstała w oparciu o metodę punktacji i wielokryterialnej analizy,
- obserwuje się problem ze stanem siedlisk w Puszczy - około 1/3 siedlisk grądowych jest w stanie zniekształcenia lub odkształcenia.

VI. Dyskusja

1. Profesor dr hab. Bogumiła Jędrzejewska zwróciła uwagę na zgodność efektu prac z dokumentem wypracowanym w zespole Pana Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, na który powołują się organizacje ekologiczne. Podkreśliła znaczenie ochrony naturalnych drzewostanów, które nie były sadzone ręką człowieka.
2. Pan Mariusz Agiejczyk poruszył kwestię bezpieczeństwa pożarowego, strefy buforowej i usunięcia drewna martwego.
3. Pan Dariusz Skirko zasygnalizował, że usunięcie gatunków inwazyjnych wiąże się z wykonaniem w trzech nadleśnictwach kosztownej pracy, którą jest zapewnienie bezpieczeństwa.
4. Doktor inż. Michał Orzechowski podkreślił, że w tym zaproponowanym przebiegu granic stref, który jest generalizowany i bardzo uogólniony, zapewniono możliwość ich rozpoznania w terenie, co jest kluczowe dla istnienia tego rodzaju ochrony.
W takim przebiegu stref zauważone są potrzeby miejscowej ludności.
5. Doktor inż. Dan Wołkowycki:
  - sugerował strefowe podejście przy ochronie czynnej,
  - obszar przy Starej Białowieży jest ogniskiem zapalnym, ważnym dla Białowieskiego Parku Narodowego,
  - *niecierpka* trzeba zwalczać pod drzewostanem, a nie w miejscach, gdzie ten drzewostan się rozpada albo został usunięty, czy jest przeznaczony do użytkowania,
  - trzeba zabezpieczać najbardziej wrażliwe, newralgiczne obszary i tam koncentrować działania,
  - zwrócił uwagę na niewystarczająco zdefiniowane strefy III i IV.
6. Pani Katarzyna Gurowska wyjaśniła zagadnienie regulacji strefowania jako jednego z zaleceń misji UNESCO oraz ograniczenia różnicy między strefami.
7. Doktor Adam Kwiatkowski – gatunki obce są poważnym problemem w Puszczy Białowieskiej i należy pilnie podjąć działania ochronne. Jego zdaniem należy uzupełnić i skorygować reżimy w poszczególnych strefach, m.in. aby dać możliwość pewnych odstępstw, m.in. przy drogach pożarowych, drogach publicznych czy przy miejscowościach.

8. Pan Andrzej Karczewski wyraził chęć włączenia BPN do programu finansującego zwalczanie gatunków obcych.
9. Pani Elżbieta Laprus przedstawiła stanowisko stowarzyszenia: „*Opracowane strefowanie powinno bezwzględnie zapewnić pozyskanie drewna na potrzeby miejscowej ludności na kolejne lata, nie na rok. Powierzchnie powinny być użytkowane w sposób sukcesywny i ciągły.*”
10. Pan Andrzej Antczak uważa, że należy wystąpić o modyfikację zapisów w PZO – należy rozpocząć eliminowanie *nawłoci kanadyjskiej*, ponieważ później problem ten może dotyczyć tysięcy hektarów lasu. Zasugerował weryfikację przedstawionego strefowania pod kątem opracowania Komisji Europejskiej z 2013 r.
11. Pan Jerzy Sirak ocenił kierunek prac jako prawidłowy, czego efektem będzie wypracowanie koncepcji akceptowalnej przez samorządy. Podkreślił, że koncepcja ta powinna uwzględniać zagrożenia pożarowe, a także zawierać zapis, że realizacja projektu wymaga wdrożenia programu „Zrównoważony rozwój rejonu Puszczy Białowieskiej”.
12. Prof. dr hab. Rafał Paluch określił zarys koncepcji jako bardzo dobry, chociaż wymagający uszczegółowienia w niektórych aspektach. Uważa, że przynajmniej w strefie IV należy walczyć z gatunkami inwazyjnymi metodami półnaturalnymi. Nie należy ich zaniechać, ponieważ prowadzą do szybszego odtworzenia zespołu leśnego.
13. Z-ca Dyrektora RDLP w Białymstoku Dawid Iwaniuk podkreślił, że trwające od kwietnia 2019 r. spotkania eksperckie pozwoliły wypracować pewne konkretne propozycje rozwiązań dla Puszczy Białowieskiej, które aktualnie mogą stanowić materiał do zaprezentowania i skonsultowania w szerszym gronie.

VII. Ustalenia dotyczące kolejnego spotkania

1. Termin: 16 stycznia 2020 r.
2. Tematy:
  - Definicja drzewostanów ponad stuletnich
  - Proces planowania urzędniowego w Puszczy Białowieskiej w świetle wymogów UNESCO